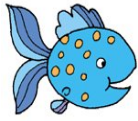

หนังสือที่ ๑
เด็กวัย ๐-๓ ปี

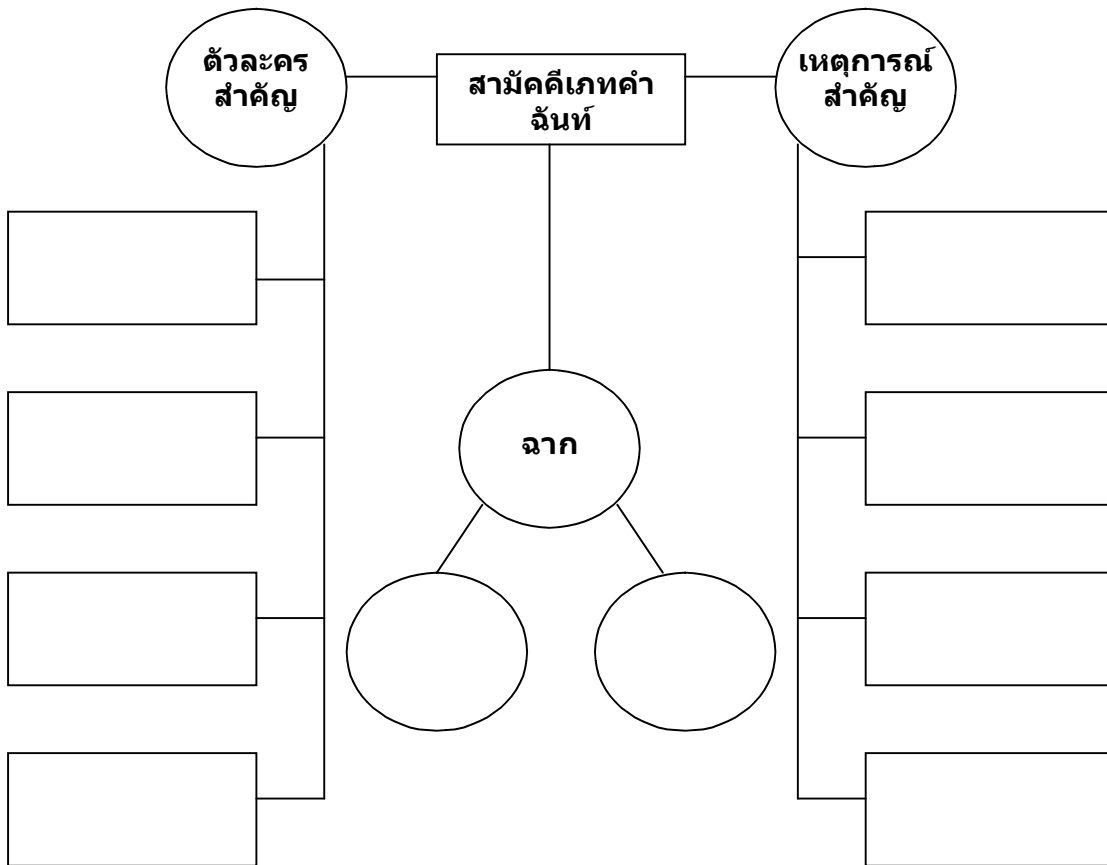

ใบงานที่ ๑.๑

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินพัฒนาการ ความรู้ความเข้าใจวรรณคดีสามัคคีเกทคำฉันท์

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกองค์ประกอบของสามัคคีเกทคำฉันท์

คำชี้แจง นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ ๑.๑ แล้วสรุปองค์ประกอบของเรื่องให้เป็นแผนภาพความคิด

ใบงานที่ ๑.๒

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินพัฒนาการ ความรู้ความเข้าใจวรรณคดีสามัคคีเภท
คำฉันท์

จุดประสงค์การเรียนรู้ วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

คำชี้แจง นักเรียนสืบค้นข้อมูลในเว็ปไซต์ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ฉันท์มีกี่ประเภทอะไรบ้าง

.....
.....

๒. จงบอกคุณค่าด้านต่อไปนี้ของเรื่องสามัคคีคำฉันท์

๑) ด้านวรรณศิลป์

๒) ด้านเนื้อหา

๓) ด้านสังคม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓. การศึกษาวรรณคดีสามัคคีเภทคำฉันท์สามารถนำไปเป็นข้อคิดในการดำรงชีวิตอย่างไร

.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ ๒.๑

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินพัฒนาการ ความรู้ความเข้าใจรูปแบบ แผนผังบังคับของ
ฉันทประเภทต่าง ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายรูปแบบ แผนผังข้อบังคับของฉันท

คำชี้แจง นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการสอนแล้วตอบคำถาม

๑. จงเขียนแผนผังของฉันทต่อไปนี้ และบอกด้วยว่าฉันทอะไร

๑.๑	ปางสุทธีสารนาย ขลลวามลายไป เถียดแดงประคูดุชาด เห็นไทยคระไลพล	พลฝ่ายริปูไทย บมิเป็นกระบวนพล ระคะดาษรธาตล พิศเพียงกระแสดหาร
-----	---	---

๑.๒	มนัสไทยประณตไต้ มิผู้กรักมิภักดีบร ถลันจ้วงทะเลวงจำ บุรุษรุกอนงค์รูน	นรินทร์ไทยมีท้อถอน มิพึงบารมีบุญ บุรุษนำอนงค์หนุน ประจัญร่วมประจัญบาน
-----	---	--

๑.๓	อ้าเพศก็เพศนุชอนงค์ ควรแต่ผดุงสิริสอวง ยามเช้ญก็เช้นศรีระอวย ไอ้ควรจะเอื้อนพจนไไซ	อรองค์ก็บอบบาง ศุกลักษณ์ประโลมใจ พลช่วยผจญภัย คุณเลิศมโหฬาร
-----	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. จงเขียนคำอ่านของฉันท์ต่อไปนี้ และบอกด้วยว่าเป็นฉันท์อะไร

๒.๑ ยามทุกข์ก็ถือวิริยา   วุฒฝาระทมตรม
ไอ้ควรจะเอื้อนพจนม   คุณช้วนรินทร์กาล

๒.๒ ไหว้คุณองค์พระสุคตอนาวรณญาณ
ยอดศาสดาจารย์   มุณี

๒.๓ วรองค์อภิมันท์   ศุภสรรพประการ
คัจฉัตติย์บุราณ   รณยุทธนิม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. จงแต่งอินทรวีเชียรฉันท์ ความยาว ๔ บท พรรณนาภาพด้านล่างนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

" เมื่อใด ไร้ภัยแล้ว   เมื่อไหร่ไม่แตะต้องความ
เมื่อใด ไร้ความ   เมื่อไหร่สัมผัสตามภูมิใจ "

ใบความรู้ที่ ๓.๑
การอ่านตีความ แปลความ ขยายความ

การอ่านตีความ เป็นการอ่านที่จะต้องทำความเข้าใจกับความหมายแฝงที่เป็นแก่นของเรื่องที่แท้จริงที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ เนื่องจากบางครั้งผู้เขียนไม่ได้ต้องการสื่อความหมายตรงตามถ้อยคำที่เขียน แต่ยังแฝงความคิดที่ลึกซึ้งด้วยศิลปะการเขียนที่ใช้สัญลักษณ์ หรือถ้อยคำเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านใช้ปัญญาวิเคราะห์เนื้อความนั้น ๆ เพื่อให้เกิดอรรถรสในการอ่าน หรือบางครั้งผู้เขียนอาจไม่กล่าวถึงเรื่องราวบางประการอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องผิดกฎหมายหรือเสียมารยาททางสังคม ผู้เขียนจึงหลีกเลี่ยงวิธีการเขียนโดยไม่กล่าวตรง ๆ แต่ไปใช้คำเปรียบเทียบหรือใช้สัญลักษณ์แทน ผู้อ่านจึงต้องใช้ประสบการณ์การอ่านและสติปัญญาในการอ่านตีความให้เข้าใจสารอย่างแท้จริง

ตัวอย่างการอ่านตีความ

ให้พิจารณาบทร้อยกรอง ต่อไปนี้

“ สองคนยลตามช่อง
คนหนึ่งมองเห็นโคลนตม
อีกคนตาแหลมคม
มองเห็นดาวอยู่พราวพราย ”

จากบทร้อยกรองข้างต้น ถ้าอ่านเพียงเพื่อเข้าใจความหมายอย่างตรงไปตรงมาก็จะได้อรรถรสว่า “มีคนสองคนมองเข้าไปตามช่อง คนหนึ่งมองเห็นโคลนตม อีกคนหนึ่งมองเห็นดวงดาวมากมาย ”

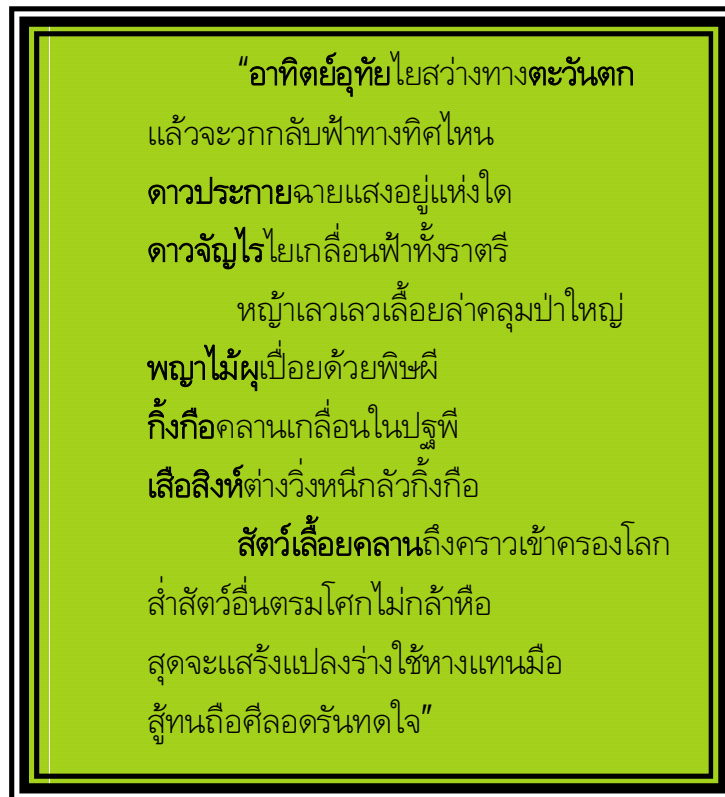
แต่ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายในการสื่อสารที่ลึกซึ้งกว่านั้น โดยนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบของคำที่เป็นสัญลักษณ์ ซึ่งผู้อ่านจะต้องตีความเพื่อความเข้าใจ ในร้อยกรองบทนี้มีคำที่เป็นสัญลักษณ์สำคัญอยู่ ๒ คำ ได้แก่

“โคลนตม” หมายถึง ของไม่ดี ไม่มีค่า ความต่ำต้อย ความไม่สำเร็จ

“ดาว” หมายถึง ความสำเร็จ ความสูงส่ง สิ่งที่มีคุณค่า

ฉะนั้น ถ้าอ่านร้อยกรองบทนี้ในลักษณะการตีความ ก็จะได้รับสารที่ลึกซึ้งว่า คนสองคนที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน หรือมองเห็นสิ่งเดียวกัน ในขณะที่คนหนึ่งเห็นว่าสิ่งนั้นไม่มีประโยชน์ ไม่มีคุณค่า แต่อีกคนหนึ่งมองเห็นช่องทางที่จะนำสิ่งนั้นมาใช้ประโยชน์ สร้างคุณค่าและความสำเร็จให้แก่ตนได้

หรือถ้าอ่านบทกวีของอังคาร กัลป์ยาณพงศ์ ที่ว่า

ถ้าผู้อ่านรับรู้เรื่องทีอ่านนี้อย่างตรงไปตรงมา จะเข้าใจว่า ผู้เขียนแสดงให้เห็นความวิปริตของปรากฏการณ์ธรรมชาติ แต่เจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นความวิปริตของสังคมมนุษย์ที่ปล่อยให้อธรรมมีอำนาจเหนือธรรมะ โดยนำเอาความวิปริตของปรากฏการณ์ธรรมชาติมาพรรณนาเปรียบเทียบ เราจึงอาจตีความได้อย่างน้อยสองระดับ คือ **ระดับรูปธรรม** ตีความได้ว่า คนพาลได้ขึ้นมามีบทบาทชี้นำสังคม ทำให้คนอื่นต้องหลบซ่อน เก็บตัว และ **ระดับนามธรรม** ตีความได้ว่า สังคมทุกวันนี้ความชั่วมีอำนาจเหนือความดีไปแล้ว

การตีความของผู้อ่านต้องพิจารณาคำที่เป็นสัญลักษณ์ซึ่งผู้เขียนนำมาใช้
ได้แก่

“อาทิตย์อุทัย” หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำสังคม หรือหัวหน้า หรือ
หมายถึง ปรัชญาสังคม หรือนโยบายก็ได้

“ตะวันตก” หมายถึง อาการกลับตาลปัตร หรือความไม่ถูกต้องตาม
ทำนองคลองธรรม

“ดาวประกาย พญาไม้ เสือสิงห์” หมายถึง ความดีงาม ความถูกต้อง
หรือคนดีในสังคม

“ดาวจัญไร กิ่งกือ สัตว์เลื้อยคลาน” หมายถึง คนชั่ว สิ่งอัปมงคล ความ
ชั่วร้ายในสังคม

ถ้าผู้อ่านต้องการตีความด้านอารมณ์หรือทัศนะของผู้เขียน จะสังเกตเห็นว่า
ผู้เขียนเขียนด้วยความรู้สึกคับแค้น โดยสังเกตจากการใช้คำ เช่น ดาวจัญไร พญาไม้
กิ่งกือ สัตว์เลื้อยคลาน เป็นต้น และผู้เขียนจบเรื่องนี้ลงด้วยความรู้สึกโกรธใจ

การแปลความ เป็นการทำความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ยาก หรือ
ถ้อยคำที่ไม่ใช้กันโดยทั่วไป เพื่อให้สามารถตีความได้ดีและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งการแปลความ
มีขั้นตอน ดังนี้

- ๑) อ่านเรื่องราวโดยตลอด ๑ - ๒ เที้ยว เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวโดยรวมอย่างคร่าว ๆ
- ๒) ถ้าพบคำศัพท์ยากให้พยายามแปลความหมาย โดยอาศัยเนื้อความอื่นในบริบท
ศึกษาจากดัชนีคำศัพท์ยากท้ายเล่มหนังสือ หรือหาความหมายจากพจนานุกรม
- ๓) เรียบเรียงความคิดที่ได้จากการแปลความ หรือเรียบเรียงข้อความที่ได้จากการแปล
ความ เพื่อให้อ่านเข้าใจยิ่งขึ้น

ตัวอย่างการแปลความ

“ข้าพเจ้าพิจารณาดูตามหลักฐานที่ปรากฏในพงศาวดาร เห็นว่า ชนชาติไทยมี
คุณธรรม ๓ อย่างเป็นสำคัญ จึงสามารถปกครองประเทศสยามได้ คือ ความรัก
อิสระของชนชาติอย่างหนึ่ง ความปราศจากวิหิงสาอย่างหนึ่ง ความฉลาดในการ
ประสานประโยชน์อย่างหนึ่ง”

ถ้าพิจารณาข้อความนี้จะพบคำศัพท์ที่อาจทำให้ผู้อ่านบางคนเข้าใจเนื้อความไม่ตลอด ได้แก่ พงศาวดาร วิหิงสา และประสานประโยชน์ ดังนั้นผู้อ่านจะต้องแปลความคำศัพท์ทั้ง ๓ คำ ดังนี้

“พงศาวดาร” หมายถึง แหล่งบันทึกข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ในสมัยก่อนมักใช้หนังสือใบลาน หรือสมุดข่อย ในสมัยหลังได้จัดพิมพ์ใหม่เป็นหนังสือเล่ม

“วิหิงสา” หมายถึง ความไม่เบียดเบียน

“ประสานประโยชน์” หมายถึง การเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน

ดังนั้น จึงแปลความเพื่อความเข้าใจง่าย ได้แก่ “ข้าพเจ้าพิจารณาคุณตามหลักฐานที่ปรากฏในหนังสือบันทึกประวัติศาสตร์ เห็นว่า คนไทยมีคุณธรรม ๓ อย่างเป็นสิ่งสำคัญ จึงสามารถปกครองประเทศสยามได้ คือ ความรักอิสระของชนชาติ ความไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน และการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน”

การแปลความนี้เป็นขั้นตอนหนึ่งของการตีความ เพราะผู้อ่านจะสามารถตีความได้จะต้องแปลความและเข้าใจเรื่องราวอย่างครบถ้วนก่อน

การขยายความ เป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องขยายความเพิ่มเติมเพื่อให้ได้เนื้อเรื่องหรือเรื่องราวที่สมบูรณ์ เนื่องจากบางครั้งเรื่องที่อ่านย่อเกินไปจนขาดรายละเอียด ผู้อ่านจึงจะต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ในเรื่องนั้นมาขยายความเพื่อความเข้าใจยิ่งขึ้นหรือตีความ แปลความได้หลากหลายขึ้น การขยายความสามารถกระทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น การยกตัวอย่าง การอ้างอิง การเปรียบเทียบ เป็นต้น

ตัวอย่างการขยายความ

ตัวอย่างที่ ๑

พระพุทธรเจ้าตรัสสอนว่า	
เปมโต	ชายตี โสโก
เปตโม	ชายตี ภัย-
เปมโต	วิปมุตตตสส
นตถิ	โสโก กุโต ภัย-
ความโศกเกิดจากความรัก	ความกลัวก็เกิดจากความรัก
ผู้ที่ละความรักเสียได้แล้ว	ก็ไม่โศกก็ไม่กลัว

(พุทธภาษิต)

ขยายความได้ว่า พุทธภาษิตนี้ให้ข้อคิดว่า ความรักเป็นต้นเหตุให้เกิดความ โศก และความกลัว ผู้ที่ละความรักได้แล้วก็ไม่ต้องโศกไม่ต้องกลัว

เมื่อบุคคลมีความรักต่อสิ่งใดหรือคนใด เขาก็ต้องการให้สิ่งนั้น คนนั้นคงอยู่ ให้เขารักตลอดไป มนุษย์โดยทั่วไปย่อมจะกลัวว่าสิ่งนั้น ๆ หรือคนที่รักจะสูญหายหรือจาก เขาไป ทำให้เกิดความกังวล ความทุกข์ ความโศกขึ้นในใจ แต่ถ้าเรารู้เท่าทันกฎแห่ง ธรรมชาติที่ว่า ทุกสิ่ง ทุกคน ย่อมต้องเปลี่ยนแปลง หรือแตกดับสลายไปเป็นธรรมดา และ ทำใจให้ละจากความรัก ความผูกพัน และความติดใจที่มีต่อสิ่งเหล่านั้นเสีย เขาก็จะหลุดพ้น จากบ่วงของความรักและความโศก

ตัวอย่างที่ ๒

ใครจะไว้ใจอะไรตามใจเกิด	แต่อย่าเกิดไว้ใจในสิ่งห้า
หนึ่งอย่าไว้ใจทะเลทุกเวลา	สองสัตว์เขี้ยวเล็บงายาวังใจ
สามผู้ถืออาวุธสุดจกร้าย	สี่ผู้หญิงทั้งหลายอย่ากรายใกล้
ห้ามหากษัตริย์ทรงฉัตรชัย	ถ้าแม่ไหนใครประมาทอาจตายเอ๋ย"

(ที่มา: นิทานเวตาล โดย กรมหมื่นนพิตยาลงกรณ์)

ขยายความได้ว่า ในโลกนี้มีสิ่งที่ไว้ใจไม่ได้อยู่ ๕ อย่าง คือ ทะเล สัตว์มี เขี้ยว เล็บ งา คนถืออาวุธ ผู้หญิง และพระมหากษัตริย์ เพราะทั้งหมดนี้อาจนำความหายนะ และความตายมาให้โดยไม่รู้ตัว ดังนี้

๑) *ไม่ให้ไว้ใจทะเล* เพราะทะเลนั้นหาความแน่นอนอะไรไม่ได้ บางครั้งจะ มองเห็นว่า ทะเลมีความงามยามสงบ ราบเรียบ แต่ทะเลนั่นเองจะกลับกลายเป็นสิ่งที่ที่น่า สะพิงกลัวเมื่อยามแปรเปลี่ยนเป็นทะเลบ้าขณะที่มีคลื่นและลมพายุพัดแรง และอาจเป็น อันตรายถึงแก่ชีวิตได้

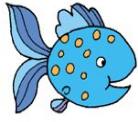
๒) *ไม่ให้ไว้ใจสัตว์ที่มีเขี้ยว เล็บ งา* เพราะสัตว์พวกนี้ย่อมมีนิสัยดุร้ายไป ตามธรรมชาติของมัน ถ้ามันไม่พอใจ หรือบ้าคลั่งขึ้นมาเมื่อใด มันก็อาจจะทำร้ายผู้คนได้ แม้แต่เจ้าของของมันเองก็ไม่ละเว้น

๓) *ไม่ให้ไว้ใจคนถืออาวุธ* เพราะขึ้นชื่อว่าอาวุธแล้วย่อมมีอันตราย มักใช้ เป็นเครื่องมือทำร้ายผู้อื่น ถ้าผู้อื่นอาวุธคมสติไม่ได้ก็อาจจะเป็นอันตรายแก่ผู้ที่อยู่ใกล้ชิด อีก

อย่างหนึ่งคนถืออาวุธมักมีจิตใจอีกเหิม และอาจทำอะไรด้วยความวู่วาม ดังนั้นผู้อยู่ใกล้จึงไม่ควรไว้วางใจ

๔) *ไม่ให้ไว้ใจผู้หญิง* อาจจะเป็นเพราะผู้หญิงเป็นเพศที่มีจิตใจอ่อนไหวง่าย และมักจะเก็บความลับไว้ได้ ดังนั้นเรื่องที่เป็นความลับหรือเรื่องนี้อาจเป็นอันตรายก็ไม่ควรไว้ใจบอกเล่าให้ผู้หญิงรู้ และในบางครั้งผู้หญิงก็เป็นสื่อทำให้ผู้ชายแข่งขันฆ่ากัน หรือทำให้ผู้ชายหลงใหล โดยมีอุบายและความประสงค์ร้ายซ่อนอยู่

๕) *ไม่ให้ไว้ใจพระมหากษัตริย์* เพราะพระมหากษัตริย์ในสมัยก่อนเป็นเจ้าของชีวิตจริง ๆ มีอำนาจเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อยามโปรดปรานก็ตีไป แต่เมื่อยามไม่ต้องพระราชหฤทัยก็อาจสั่งให้นำไปจำคุก ฆาตกรรม หรือประหารชีวิตเมื่อใดก็ได้

วัตถุประสงค์

ใบงานที่ ๓.๑

เพื่อประเมินพัฒนาการ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านตีความ
แปลความ ขยายความ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สร้างประสิทธิภาพ พัฒนาการอ่าน นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ใน
ชีวิตประจำวันได้

คำชี้แจง

นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้เป็นแผนภาพความคิด

๑) นักเรียนยกตัวอย่างบทร้อยกรองประเภทฉันท์ แล้วตีความบทร้อยกรองนั้น

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒) จากบทเพลง “ดอกไม้จะบาน” ของ จิระนันท์ พัชรปริชา นักเรียนแปลความหมายให้
เข้าใจ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓) ยกตัวอย่างบทหรือยกเรื่องจากเรื่องนิทานเวตาลที่นักเรียนประทับใจแล้วขยายความให้
เข้าใจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

